

**ΤΙΤΛΟΣ: Συμβούλιο Ασφάλειας Τροφίμων (ΣΑΤ)
Ετήσια Έκθεση 2020**

Το Συμβούλιο Ασφάλειας Τροφίμων (ΣΑΤ) συστάθηκε βάσει σχετικών Αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου (Αρ. Απ.57.682, ημερομ. 9.4.2003 και Αρ Απ. 60.959, ημερομ. 19.10.2004).

Στο Συμβούλιο εκπροσωπούνται εμπλεκόμενοι φορείς και υπηρεσίες του δημόσιου τομέα, της Ένωσης Δήμων και του Συνδέσμου Καταναλωτών. Σύμφωνα με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου (Αρ. Απ. 80.319, ημερ. 25/2/2016), το ΣΑΤ έχει την ακόλουθη σύνθεση:

Πρόεδρος:

- Γενικός Διευθυντής Υπουργείου Υγείας ή εκπρόσωπός του.

Μέλη:

- Διευθυντής Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας ή εκπρόσωπός του·
- Διευθυντής Γενικού Χημείου του Κράτους ή εκπρόσωπός του·
- Διευθυντής Τμήματος Γεωργίας ή εκπρόσωπός του·
- Διευθυντής Κτηνιατρικών Υπηρεσιών ή εκπρόσωπός του·
- Πρόεδρος Ένωσης Δήμων Κύπρου ή εκπρόσωπός του·
- Πρόεδρος Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών ή εκπρόσωπός του.

Σκοπός της λειτουργίας του ΣΑΤ είναι η εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας της υγείας του ανθρώπου και των συμφερόντων των καταναλωτών σε σχέση με τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές, μέσω του συντονισμού και της προώθησης της συνεργασίας των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών και άλλων Φορέων, αναλόγως αρμοδιοτήτων στη βάση της υφιστάμενης Ενωσιακής και Εθνικής νομοθεσίας.

Κατά τη διάρκεια του 2020, το Συμβούλιο Ασφάλειας Τροφίμων (ΣΑΤ), πραγματοποίησε προγραμματισμένες ή/και όταν κρίθηκε αναγκαίο έκτακτες συνεδρίες, συνολικά 5 (πέντε) συνεδρίες.

Αρμοδιότητες Συμβουλίου Ασφάλειας Τροφίμων

Οι αρμοδιότητες του ΣΑΤ περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- Ανάπτυξη πολιτικής για την ασφάλεια των τροφίμων.
- Συλλογή αποτελεσμάτων / δεδομένων της εφαρμογής των Εθνικών Σχεδίων Ελέγχου για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές από τις Αρμόδιες Αρχές.
- Υποβολή εισηγήσεων για ενίσχυση των προγραμμάτων ελέγχου των τροφίμων και των ζωοτροφών που εφαρμόζονται από τις Αρμόδιες Αρχές.
- Σφαιρική εκτίμηση του συστήματος ασφάλειας των τροφίμων στην Κύπρο.
- Επιστημονική υποστήριξη των εμπλεκόμενων Υπουργείων αναφορικά με θέματα της αρμοδιότητάς τους.
- Ετοιμασία ετήσιας έκθεσης προς το Υπουργείο Υγείας και δημοσιοποίησή της.
- Συλλογή και αξιολόγηση δεδομένων που συσχετίζονται με την παρουσία κινδύνων στα τρόφιμα και ζωοτροφές, που προκύπτουν από τα εφαρμοσμένα προγράμματα ελέγχων (περιλαμβανομένων των ερευνητικών) και από σχετικές μελέτες και τη συλλογή στοιχείων κατανάλωσης τροφίμων για σκοπούς εκτίμησης κινδύνου ή και πρόσληψης θρεπτικών συστατικών.
- Σύσταση επιστημονικών επιτροπών / ομάδων για την εξέταση συγκεκριμένων θεμάτων σχετικών με την ασφάλεια των τροφίμων.
- Προώθηση οργάνωσης συνεδρίων ή εργαστηρίων ως ένα μέρος της συμβουλευτικής διαδικασίας, για την προαγωγή της ασφάλειας των τροφίμων.
- Συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφάλειας Τροφίμων.

Στρατηγική / Πολιτική

Το ΣΑΤ ενεργώντας μέσα στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του και λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της Κύπρου στον τομέα της ασφάλειας των τροφίμων και των ζωοτροφών, εφαρμόζει πολιτική με βάση τους πιο κάτω άξονες:

1. Την επίτευξη επιπέδων ασφάλειας τροφίμων στο ψηλότερο δυνατό βαθμό μέσω πολλαπλών και πολυεπίπεδων δράσεων, που αποτελεί την αιχμή της πολιτικής

2. Τον έλεγχο της ασφάλειας των τροφίμων θα βασίζεται στην περιεκτική και ολοκληρωμένη προσέγγιση ελέγχου ολόκληρης της τροφικής αλυσίδας στη βάση της αρχής «από το αγρόκτημα στο τραπέζι» (“from farm-to-table”).
3. Τον σαφή καθορισμό των ευθυνών όλων των εμπλεκόμενων στην παραγωγή των τροφίμων, όπου πλέον την πρωταρχική ευθύνη έχουν οι παραγωγοί ζωοτροφών, οι γεωργοί (ορθή γεωργική πρακτική) και οι χειριστές-παραγωγοί τροφίμων.
4. Την παρακολούθηση της επιβολής της Ενωσιακής και Εθνικής νομοθεσίας, ευθύνη που εμπίπτει στις Αρμόδιες Αρχές μέσω της εφαρμογής συντονισμένων εθνικών προγραμμάτων τα οποία εκπονούνται κάθε χρόνο από τις εν λόγω Υπηρεσίες και κοινοποιούνται στο ΣΑΤ.
5. Τα εθνικά προγράμματα ελέγχου, στα οποία καθορίζονται και οι προτεραιότητες, εκπονούνται λαμβάνοντας υπόψη: (α) τη συχνότητα κατανάλωσης του τροφίμου με έμφαση στις υψηλού κινδύνου ομάδες, (β) το μέγεθος του κινδύνου ενός παράγοντα που παρουσιάζεται στο τρόφιμο (γ) τα ευρήματα των προηγούμενων ελέγχων, (δ) τις ετήσιες εισηγήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα προγράμματα του ελέγχου σε πανευρωπαϊκό επίπεδο και (ε) την πληροφόρηση που παρέχεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω των διαφόρων Συστημάτων Ανταλλαγής Πληροφοριών (RASFF, AAC, TRACES).
6. Τη συνεργασία και την αλληλοενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων φορέων και παραγόντων που έχουν αρμοδιότητα σε όλη την αλυσίδα παραγωγής τροφίμων.
7. Την εφαρμογή διαφανή τρόπο των διαδικασιών που έχουν στόχο την αύξηση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών, αφενός, στον ασκούμενο κρατικό έλεγχο και, αφετέρου, στην ποιότητα και ασφάλεια των τροφίμων.
8. Την υποβολή εισηγήσεων στους εμπλεκόμενους με την ασφάλεια των τροφίμων κρατικούς φορείς αναφορικά με την ενημέρωση/ επικοινωνία, για παράδειγμα: (α) την έκδοση ενημερωτικών εντύπων και (β) την οργάνωση σεμιναρίων που απευθύνονται προς τους υπεύθυνους επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών καθώς και τους καταναλωτές.

9. Την κοινοποίηση όλων των αποφάσεων του ΣΑΤ που αφορούν τον καταναλωτή, μέσω του Διαδικτύου, για την άμεση και την ακριβή ενημέρωσή του.
10. Μετά από υποβολή στο ΣΑΤ, εκ μέρους μιας Αρμόδιας Αρχής, ενός αιτήματος για υποβοήθηση στη διαχείριση ενός συγκεκριμένου περιστατικού, το ΣΑΤ θα μπορεί να εκφέρει και να υποβάλει εισηγήσεις στην εν λόγω Αρμόδια Αρχή.
11. Την υποβολή εισηγήσεων στις Αρμόδιες Αρχές για:
- i. τη νομοθετική ρύθμιση οποιουδήποτε θέματος κρίνεται απαραίτητη, νοουμένου ότι αυτή δεν έρχεται σε αντίθεση με το Κεκτημένο.
 - ii. την αντιμετώπιση νέων ή αναδυόμενων κινδύνων που υπεισέρχονται στην ασφάλεια των τροφίμων ή για νέες εξελίξεις στον τομέα της αλυσίδας των τροφίμων.
12. Τη διατήρηση της επαφής με την Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφάλειας Τροφίμων (EFSA) και όπου κρίνεται αναγκαίο με τις αντίστοιχες Εθνικές Αρχές Ασφάλειας των Τροφίμων των κρατών μελών της ΕΕ.
13. Την υιοθέτηση μηχανισμών για την αντιμετώπιση κρίσεων στη βάση των σχετικών κατευθυντήριων οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Για εφαρμογή της πιο πάνω πολιτικής, το ΣΑΤ δύναται να συγκροτεί *ad hoc* Επιστημονικές Επιτροπές περιλαμβανομένης και Επιτροπής Εκτίμησης Κινδύνου.

Δραστηριότητες Συμβουλίου Ασφάλειας Τροφίμων το 2020

Στη βάση των προτεραιοτήτων και αρμοδιοτήτων του ΣΑΤ, οι δραστηριότητές του κατά το 2020 επικεντρώθηκαν στους ακόλουθους τομείς και δράσεις:

Σημειώνεται πως το Υπουργείο Υγείας και όλα τα Τμήματα / Υπηρεσίες αυτού, είχαν ενεργή εμπλοκή στη διαχείριση της πανδημίας το κορωνοϊού η οποία οδήγησε αναπόφευκτα σε πολύ μεγάλη αύξηση του όγκου εργασίας. Επιπρόσθετα, επηρεάστηκαν και όλα τα άλλα Υπουργεία / Τμήματα καθώς και φορείς που μετέχουν στο ΣΑΤ λόγω των μέτρων που είχαν ληφθεί για αναχαίτηση της πανδημίας.

A. ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΥΨΗΛΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ

Οι δράσεις του ΣΑΤ στον τομέα αυτό επικεντρώθηκαν στην επίτευξη των πιο κάτω στόχων:

1. Την επίτευξη επιπέδων ασφάλειας τροφίμων στον υψηλότερο δυνατό βαθμό μέσω πολλαπλών και πολυεπίπεδων δράσεων. Ως προς τούτο οι Αρμόδιες Αρχές που συμμετέχουν στο Συμβούλιο, παρουσίασαν στο ΣΑΤ, τα πολυετή τους Προγράμματα Ελέγχου. Οι Αρμόδιες Αρχές στη βάση της μεταξύ τους συνεργασίας ετοιμάζουν Πολυετή Εθνικά Σχέδια Ελέγχου (ΠΟΕΣΕ) τα οποία υποβάλλονται στο ΣΑΤ για ενημέρωση από τον Συντονιστή, ήτοι τις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες.

Τα ΠΟΕΣΕ αποτελούνται από τα επί μέρους Εθνικά Σχέδια Ελέγχου των ακόλουθων Αρχών:

- Υγειονομικές Υπηρεσίες των Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας, περιλαμβανομένων δράσεων των Υγειονομικών Υπηρεσιών των συνεργαζόμενων Δήμων,
- Γενικό Χημείο του Κράτους,
- Κτηνιατρικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος,
- Τμήμα Γεωργίας του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος,

Τα Πολυετή Εθνικά Σχέδια Ελέγχου καταρτίζονται από τις εμπλεκόμενες Αρχές αναλόγως αρμοδιοτήτων, στη βάση Ενωσιακής νομοθεσίας ([Κανονισμός \(ΕΕ\) αριθ. 2017/625](#)).

2. Τον έλεγχο της ασφάλειας των τροφίμων στη βάση περιεκτικής και ολοκληρωμένης προσέγγισης ελέγχου ολόκληρης της τροφικής αλυσίδας και της αρχής «από το αγρόκτημα στο τραπέζι» (“from farm-to-table”).

3. Την παρακολούθηση της επιβολής της Ενωσιακής και Εθνικής νομοθεσίας, ευθύνη που εμπίπτει στις Αρμόδιες Αρχές μέσω της εφαρμογής συντονισμένων εθνικών προγραμμάτων τα οποία εκπονούνται κάθε χρόνο από τις εν λόγω Υπηρεσίες και

κοινοποιούνται στο ΣΑΤ. Ως προς τούτο, έγινε παρουσίαση από τις Αρμόδιες Αρχές μη συμμορφώσεων ή άλλων προβλημάτων που προκύπτουν από την εφαρμογή νομοθεσιών. Επίσης, οι Κτηνιατρικές Υπηρεσίες ως ο Συντονιστής ενημέρωσε το ΣΑΤ για το πρόγραμμα των επιτόπιων ελέγχων από τη Γενική Διεύθυνση Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων της ΕΕ.

4. Τα εθνικά προγράμματα ελέγχου, στα οποία καθορίζονται και οι προτεραιότητες, εκπονούνται λαμβάνοντας υπόψη: (α) τη συχνότητα κατανάλωσης του τροφίμου με έμφαση στις υψηλού κινδύνου ομάδες, (β) το μέγεθος του κινδύνου ενός παράγοντα που παρουσιάζεται στο τρόφιμο (γ) τα ευρήματα των προηγούμενων ελέγχων, (δ) τις ετήσιες εισηγήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα προγράμματα του ελέγχου σε πανευρωπαϊκό επίπεδο και (ε) την πληροφόρηση που παρέχεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω των διαφόρων Συστημάτων Ανταλλαγής Πληροφοριών (RASFF, AAC, TRACES). Το ΣΑΤ, ενημερώνεται από τις Αρμόδιες Αρχές επί των αποτελεσμάτων των επιτόπιων ελέγχων από τη Γενική Διεύθυνση Ασφάλειας των Τροφίμων και Υγείας της ΕΕ.

B. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Με στόχο τη βελτίωση της επικοινωνιακής πολιτικής το ΣΑΤ, εντός του 2020 εργάστηκε για τη ολοκλήρωση της νέας ιστοσελίδα του ΣΑΤ η οποία θα παρέχει πλέον τη δυνατότητα στους καταναλωτές να λαμβάνουν συνεχή, επικαιροποιημένη και έγκυρη ενημέρωση για την ασφάλεια των τροφίμων.

Στο πλαίσιο της θεματικής αυτής, το ΣΑΤ έθεσε στόχους και προώθησε την υλοποίησή τους στη βάση των πιο κάτω αρχών:

1. Τον σαφή καθορισμό των ευθυνών όλων των εμπλεκόμενων στην παραγωγή των τροφίμων, περιλαμβανομένων των παραγωγών ζωοτροφών, των γεωργών (ορθή γεωργική πρακτική) και των χειριστών-παραγωγών τροφίμων.
2. Τη συνεργασία και την αλληλοενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων φορέων και παραγόντων που έχουν αρμοδιότητα σε όλη την αλυσίδα παραγωγής τροφίμων.

3. Την εφαρμογή διαφανών διαδικασιών που έχουν στόχο την αύξηση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών, αφενός, στον ασκούμενο κρατικό έλεγχο και, αφετέρου, στην ποιότητα και ασφάλεια των τροφίμων.

4. Την υποβολή εισηγήσεων στους εμπλεκόμενους με την ασφάλεια των τροφίμων κρατικούς φορείς αναφορικά με την ενημέρωση/ επικοινωνία, για παράδειγμα: (α) την έκδοση ενημερωτικών εντύπων και (β) την οργάνωση σεμιναρίων που απευθύνονται προς τους υπεύθυνους επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών καθώς και τους καταναλωτές.

5. Την κοινοποίηση όλων των αποφάσεων του ΣΑΤ που αφορούν τον καταναλωτή, μέσω του Διαδικτύου, για την άμεση και την ακριβή ενημέρωσή του.

6. Τη διατήρηση της επαφής με την Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφάλειας Τροφίμων (EFSA) και όπου κρίνεται αναγκαίο με τις αντίστοιχες Εθνικές Αρχές Ασφάλειας των Τροφίμων των κρατών μελών της ΕΕ.

Γ. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ

Στη βάση των αρμοδιοτήτων του, το Συμβούλιο Ασφάλειας Τροφίμων συμμετέχει στη διαχείριση συγκεκριμένων περιστατικών που αφορούν στην ασφάλεια των τροφίμων με δράσεις όπως:

1. Ενημέρωση του ΣΑΤ από τις εμπλεκόμενες Υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας στη διαχείριση της πανδημίας του κορωνοϊού σχετικά με τις τρέχουσες εξελίξεις και επιπρόσθετα σχετικά με την ασφάλεια των τροφίμων.

2. Υποβολή θεμάτων από τις Αρμόδιες Αρχές προς το ΣΑΤ, με αίτημα ανταλλαγής απόψεων, υποβοήθησης στη διαχείριση συγκεκριμένων περιστατικών και υποβολή εισηγήσεων. Για παράδειγμα εντός του 2020, συζητήθηκε το θέμα του εντοπισμού χαλκού (CU) σε βοδινά συκώτια, το θέμα που προέκυψε με το σφαγείο ΑΑ και την επιστολή του σφαγείου Cypra προς το ΣΑΤ.

3. Υποβολή εισηγήσεων στο πλαίσιο διενέργειας δημόσιας διαβούλευσης από τις Αρμόδιες Αρχές για:

I. τη νομοθετική ρύθμιση οποιουδήποτε θέματος κρίνεται απαραίτητη, νοουμένου ότι αυτή δεν έρχεται σε αντίθεση με το Κεκτημένο.

II. την αντιμετώπιση νέων ή αναδυόμενων κινδύνων που υπεισέρχονται στην ασφάλεια των τροφίμων ή για νέες εξελίξεις στον τομέα της αλυσίδας των τροφίμων.

4. Υιοθέτηση μηχανισμών για την αντιμετώπιση κρίσεων στη βάση των σχετικών κατευθυντήριων οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

5. Σύσταση Ad hoc Επιστημονικών Επιτροπών περιλαμβανομένων και Επιτροπών Εκτίμησης Κινδύνου.

Τέλος, κατά τη διάρκεια του 2020, το Συμβούλιο Ασφάλειας Τροφίμων συνεργάστηκε με την Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου η οποία διεξήγαγε έλεγχο για τη λειτουργία του ΣΑΤ. Στη βάση των σχετικών συστάσεων της Εφόρου Εσωτερικού Ελέγχου το ΣΑΤ υπέβαλε επιπρόσθετα στοιχεία που είχαν ζητηθεί και παράλληλα προέβηκε στην κατάρτιση σχεδίου δράσης για υλοποίηση των συστάσεων της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

24/01/2022